

कोरोनालाई हेप्नी ?

विकास संवाददाता

हिन्दुहरूको महान चाड बडादशैं नजिकिए सँगै हेटौं डा बजारमा मानिसहरूको चहलपहल बढेको छ । कोरोना रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागी लामो समय बन्द रहेको पसलहरू खुले सँगै बजारमा भिडभाड बढेको हो । बिषेशगरी दशैंमा सबैले नयाँ कपडा किन्ने भएकोले अहिले देखिने बजारमा भिडभाड बढेको हो ।

थाहानगरको शिखरकोट, पालुङ, थानाबजारलगायतका क्षेत्रका व्यवसायिक प्रतिष्ठानहरूमा भ्याईन्याई हुने छ । त्यसोतः बजारमा हिँड्ने विसाधारणहरू पनि स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्ड नअपनाई खुलेआम हिँड्ने गरेको पाइएको छ ।

अहिले किन्नेको भन्दा हेर्नेको संख्या धेरै रहेको व्यवसायीहरू बताउछन् । किन्ने पनि छन तर कपडा खास बिकने भनेको नौरथा लागे पछि नै हो । तर लामो समय बन्द पछि पसल खुल्दा भने भिडभाड बढेको व्यवसायी विश्वराम पौडेलले बताए ।

फेरि बन्द होला की भने संका लागेर दशैं आउनु अगावै सामान किन्न बजार पुग्नेहरूको भिड हुने गरेको सर्वसाधारणहरू बताउँछन् । लामो तथा छोटो दूरीको सवारी साधनहरू सुचारु भएसँगै पनि हेटौं डा बजारमा चहलपहल बढेको छ । गाउँ / गाउँबाट आउने सवारीको साधनहरू चलन थालेपछि दशैंको किलमेल गर्न सदरमुकाम सम्म पुग्नेको संख्या उल्लेख्य रूपमा वृद्धि भएको हो ।

जिल्लाको अन्य स्थान पालुङ्ग, भिमफेदी, भैसे, कुलेखानी, राक्सिराङ, कैलाश, मकवानपुर गदी, बकैया लगायतका बासिन्दाहरू पनि दशैंलाई आवश्यक पर्ने सामानहरू किलमेल गर्न हेटौं डा बजार नै आउने गरेका छन् । सवारीहरू सञ्चालनमा आएपछि गाउँ गाउँबाट सामान किन्न आउनेको एक किसिमको घुँइचो नै लागेको छ ।

दशैं आयो !

धैरन सुपथ मूल्य पसल

विकास संवाददाता थाहा नगर

आर्थिक रूपमा विपन्न वर्ग, पिछडिएका आदिवासी, जनजाति, महिला, सुकुम्बारीलाई लक्षित गर्दै एक दशकअघि खोलिएका सहकारी सुपथ मूल्य पसलको अहिले नामोनिसाना भेटिँदैन । सरकारी लगानीमा विपन्न वर्गलाई लक्षित गर्दै खोलिएका मकवानपुर थाहानगरका अधिकांस सहकारी पसल बन्द भएका छन् । दैनिक उपभोग्य वस्तु सुपथ मूल्यमा उपलब्ध गराउने यस्ता सुपथ मूल्यका सहकारी पसल बन्द हुँदा आर्थिकरूपमा विपन्न परिवार मारमा परेका छन् ।

विसं २०६५ सालमा तत्कालीन अर्थमन्त्री डा बाबुराम भट्टराईका पालामा सरकारी लगानीमा सुपथ मूल्य सहकारी पसल सञ्चालनमा ल्याइएको थियो । सुपथ मूल्यका सहकारी पसल सञ्चालन नियमावली २०६५ राजपत्रमा प्रकाशन गर्दै सरकारले २०६५ फागुनदेखि देशभर पहिलो चरणमा प्रतिपसल एक लाख रूपैयाँ उपलब्ध गराइएको थियो ।

एक दशकअघि खोलेका ती पसलको अहिले थाहानगरमा नामोनिसाना भेटिँदैन । बरु पालुङ्ग बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्थाले अहिले थाहानगरमा सुपथ मूल्य भनेर पसल संचालन गरिरहेको छ । त्यस्ता सुपथ मूल्यका सहकारी पसल साविकका प्रत्येक नगरपालिका तथा गाविसमा एक पसल रहने गरी खुलेका थिए । थाहानगरको साविक दामनमा श्री सहकारी संस्था लि.ले शिखरकोटमा पसल संचालन गरेको थियो । उक्त सहकारीले संचालन गरेको सुपथ मूल्य

साविक दामन गाविस अन्तर्गत थाहानगरको शिखरकोटमा संचालन भई बन्द भएको सहकारी सुपथ मूल्य पसल ।

पसल पनि चार वर्ष अघि बन्द भैसकेको छ । पहिले पहिले साल्ट ट्रेडिङबाट खाद्यन्न लगायतको उपभोग्य सामग्री सुपथमा आउने र सुपथ मूल्यमै उपभोक्तालाई दिन सकिनेमा पछि आउन छोडेकोले पसल बन्द भएको हो । 'सामान्य व्यवसायीले सामान ल्याउने ठाउँबाटै ल्याउँदा सुपथमा बिक्री गर्न नसकेकोले पसल नोक्सानी तर्फ उन्मुख हुँदै अन्ततः बन्द भयो'-सुपथ मूल्य पसलका तत्कालिन व्यवस्थापक शानिस गोपालीले भने । बजारमा प्रतिस्पर्धा गर्न नसकेका कारण सुपथ मूल्यका सहकारी पसल टिक्न नसकेको गोपालीको अनुभव छ ।

पसल खुल्नसाथ सुपथ मूल्यका सहकारी पसलमा दाल, चामल, चिनीलगायतका दैनिक उपभोग्य वस्तु समेत उपलब्ध गराइएको थियो, ती सबै समान सुपथ मूल्यमा पाइने हुँदा पसलमा

सेवाग्राहीको चाप पनि उत्तिकै हुन्थ्यो, उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च मकवानपुरका सदस्य गणेशमान श्रेष्ठले भने-गरिव तथा विपन्नलाई धेरै राहत मिलेको थियो अहिले त्यस्ता पसल बन्द हुँदा सबैभन्दा बढी मारमा तीनी विपन्न परेका छन् । सुपथ मूल्य पसल संचालन आवश्यक भएको र यसलाई स्थानीय तहले प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने थाहानगर संयोजक समेत रहेका श्रेष्ठले बताए । सुपथ मूल्य पसल संचालन गर्ने सहकारीले तत्कालिन डिभिजन सहकारी कार्यालयबाट १/१ लाख रूपैयाँ अनुदान लिएको बताउँदै त्यस्ता किस्मिको सहकारीहरूलाई थप सेवा विस्तार सँगै संचालन गर्दा प्रभावकारी हुने थाहानगर सहकारी संजालका अध्यक्ष महेश्वर सुवेदीले बताए ।

विकास अधिकारी तथा सदस्यमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी, सहकारी संस्था लिमिटेड, वाणिज्य कार्यालय, उद्योग वाणिज्य संघलगायत रहने गरेका थिए । ती अनुगमन समितिले समेत नियमित काम नगरेकाले सहकारी पसलको अनुदान लिएर हराएको स्थानीय नागरिक बताउँछन् ।

थाहा नगरसहित अन्य स्थानीय तहहरूमा समेत तत्कालिन अवस्थामा संचालन भएका सहकारी सुपथ मूल्य पसलको न अभिलेख छ न अनुगमन नै । स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अनुसार सम्बन्धीत पालिका मात्र कार्य क्षेत्र भएका सहकारीहरूको दर्ता, अनुगमन तथा नियमनको गर्ने अधिकार रहेको छ । सहकारी क्षेत्र स्थानीय तहको प्राथमिकतामा पर्न नसकेको सम्बद्ध व्यक्तिहरू बताउँछन् ।

विगतमा अनुगमन समितिमा स्थानीय

व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी जरूरी सूचना !

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय तहमा गई दर्ता गरौं । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य व्यक्तिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिन सक्छन् । जन्म, मृत्यु, बसाई सराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गर्दा व्यक्ति आफू मात्र बसाई सराई गए व्यक्तिले र परिवार नै बसाई सराई गए परिवारको मुख्य व्यक्तिले दर्ता गर्नु पर्छ ।

थाहा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
इन्द्रायणीचौर, मकवानपुर

नेपाल सरकारको सूचना !

श्रम ऐन, २०७४ को पालना गरौं,
श्रमिक, श्रमिक आपूर्तिकर्ता र रोजगारदाता

सजग बनौं

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

साम्ना अधिकारका कानून तत्काल बन्नुपर्छ

सम्पादकीय

कोरोना विरुद्ध एकजुटको आवश्यकता

अहिले कोरोना भाइरसबाट फैलिएको विश्वव्यापी महामारी र यसले सिर्जना गरेको सन्त्रास समस्त मानव समुदायका लागि ठूलो पीडा बनेको छ। साथै भविष्यका लागि समेत यो ठूलो चुनौती र अनिश्चय बन्न पुगेको छ। संसारका ठूला-ठूला शक्ति सम्पन्न राष्ट्रहरूमा समेत अनिश्चयको वातावरण देख्न सकिन्छ। मानिसहरू आत्तिएका छन्, छुट्टै बढेको छ। मानसिक बेचैनी बढेको छ। कोरोनाबाट भन्दा अन्य रोगबाट मनहरूको संख्या बढी छ। आत्महत्याका घटना डरलाग्दो रूपमा बढेका छन्। पक्कै पनि यसले राम्रो संकेत गर्दैन। अन्य देशको तलनामा नेपालमा अहिलेसम्म कोरोना मात्रकै कारण मनहरूको संख्या नगण्य नै मान्नुपर्छ।

तर कोरोना महामारीको विश्वव्यापी व्यापकताका कारण अन्य रोगबाट मनहरूको पनि कोरोनामा गणना गरिँदै आएको छ। नेपालमा कोरोनाकै कारण मृत्यु हुनेहरूको संख्या नगण्य जस्तो भए पनि पछिल्लो चरणमा संक्रमित हुनेहरूको संख्या तीव्ररूपमा बढिरहेको छ। एकैदिन पाँच/छ सयको संख्यामा संक्रमितहरू बढिरहेका छन्। त्यसैले आउँदा दिनमा मृतकहरूको संख्या तीव्र गतिमा बढ्न सक्ने खतरा छ। सँगसँगै भङ्गोलरूपमा चलेका कतिपय क्वारेन्टाइनहरू कोरोना संक्रमण फैलाउने अखाडा जस्तै बनेका छन्। सरकारले लकडाउनलाई खुकुलो बनाएपछि शहर-बजारमा मानिसहरूको भिडभाड बढेको छ तर आर्थिक गतिविधि निकै सुस्त गतिमा छ। जनताले अहिले पनि भयमुक्त र त्रासमुक्त भएको अनुभूति गर्न सकेका छैनन्। विशेषगरी संक्रमितको पीसोआर जस गरी र समयमै रिपोर्ट दिने काममा निकै ढिलाइ भएकोले समग्र व्यवस्थापन नै कमजोर बन्न पुगेको छ। यो स्थिति जति सत्यो छिटो अन्त्य गर्न जरुरी छ। अन्यथा कोरोनाको त्रास घटनुको साटो भन्न-भन्न बढ्दै जानेछ। कोरोना महामारीले ल्याएको सबैभन्दा महत्वपूर्ण पाठ भनेको मानिसको स्वास्थ्य र जीवनभन्दा ठूलो अरु क्यै होइन रहेछ भन्ने हो। अब मुलुकको स्वास्थ्य सेवामा सुधार गर्ने एउटा महत्वपूर्ण अवसर हामीले प्राप्त गरेका छौं। यस्तो बेला केही निजी स्वास्थ्य संस्थाहरूले देखाएको अमानवीय एवं नैरजिम्मेवार व्यवहारले पनि नागरिकको स्वास्थ्यको जिम्मेवारी राज्यले लिनुपर्ने आवश्यकता खटिकएको छ।

मानव स्वास्थ्यजस्तो संवेदनशील क्षेत्र निजीकरणबाट अगाडि बढ्यो भने त्यो देश र जनताका लागि घातक बन्ने शिक्षा यो महामारीबाट प्राप्त भएको छ। अब हाम्रा लागि केही वर्ष कोरोनामुक्त जीवन जिउन गाह्रो पर्ने स्थिति छ। यसको खोप वा औषधि नबनिसकेकोले आउँदा दिनहरूमा कोरोना र जीवन सँगसँगै चलिरहने सम्भावना छ। यसो भन्नुको अर्थ कोरोनाबाट सचेत रहँदै सामाजिक दूरी बनाएर जीवन जीउने कला सिक्ने हो। यसबाट बच्न पूर्णसतर्कता अपनाउने, व्यक्तिगत सरसफाइमा ध्यान दिने, खानपानमा विचार पुऱ्याएर सन्तुलित जीवन जिउने हो। यति गर्न सकियो भने यो महामारीबाट सुरक्षित रहन सकिन्छ। कोरोना महामारीले गम्भीर स्वास्थ्य संकट निम्त्याए पनि यसको प्रभाव बहुआयामिक छ। उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसाय र समग्र अर्थतन्त्रमा यसले गम्भीर नकारात्मक प्रभाव पारेकोले दीर्घकालसम्म यसले पिरोलिनेछ। मानव जीवन र समाजमा यसको नकारात्मक प्रभाव कसरी कम गर्ने भन्ने विचारमा राज्य, समाज र प्रत्येक व्यक्तिले गम्भीरतापूर्वक सोचन, विचार गर्न सक्नुपर्छ। कोरोनाबाट थलिने वा प्रभावित भएर होइन अब यसलाई परास्त गर्न गरी नयाँ ढंगले उठ्न सक्नुपर्छ।

तीन तहमा निर्वाचित सरकार आइसकेपछि लगभग हामीले साढे दुई वर्ष समय बिताइसकेका छौं। यो अवधिमा हामीले संघीयता कार्यान्वयनमा धेरै उपलब्धि र सफलताहरू हासिल गरेका छौं। राजनीतिक र कानूनी संरचनाहरू संघीय प्रणालीअनुसार तयार भएका छन्।

तीन तहको संघीयताको अन्त्य गरिँदा हामीले बुझ्नु पर्छ कि प्रदेश तह भनेको संघीयताको मुटु हो। हामीले केन्द्रीय ढाँचा र स्थानीय ढाँचाको कुरा विभिन्न शासन प्रणालीमा, शासन व्यवस्थाहरूमा लामो समयदेखि अन्वेषण गर्नुपर्छ। हामीले बनिबनाउ संरचनाहरूमा लामो समयदेखि काम गर्दै आएका छौं। अहिले केन्द्रीय तहको संघीय सरकार र स्थानीय सरकार त्यही बनिबनाउ संरचनामा निर्वाचित भएर काम गरिरहेका छन्।

प्रदेश तहको संरचना बिलकुलै नयाँ हो, हामीले काम शून्य विन्दुबाट थालनी गर्नुपर्छ। हामीले गुन्दी र पिरामा बसेर काम थालेका छौं। यस अवधिमा प्रदेश तहको संरचनामा सरकारलाई हिँडाउन, उभ्याउन र दोडाउनका निम्ति कानूनी आधार, संरचनागत आधार र अन्य आधार तयार गरिसकेका छौं।

साँचो अर्थमा जनताले आफ्नै आँखा अगाडि सरकार हेर्ने र चाहेका कामहरूको शुरुआत गर्ने सरकारका रूपमा जनताले प्रदेश सरकारलाई हेरेका छन्, कुम्फेका छन्। हामीले यसरी जनतालाई दारिलो आशा र विश्वास यस बीचमा पैदा गर्न सफल भएका छौं। यस हिसाबले संविधान र संघीयताको कार्यान्वयनमा हामी सफलतापूर्वक अगाडि बढिरहेका छौं।

संविधानबमोजिम जुन प्रकारले राज्यशक्तिको बाँडफाँट भयो, तीन तहमा अधिकार स्पष्ट बाँडफाँट भयो, ती अधिकारसँग सम्बन्धित रहेर हामीले अत्यावश्यक केही कानूनहरू बनाइसक्यौं। त्यसभित्र पनि महत्वपूर्ण केही कानूनहरू बन्न र पूर्णता प्राप्त गर्न बाँकी छ। लोकसेवा आयोग ऐन हामीले बनायौं, निजामती सेवा ऐन अहिलेसम्म संघीय सरकारले नबनाउँदा हामीले आफ्ना कर्मचारी संरचना तयार गर्न सकेका छैनौं।

यस कारण हामीले हाम्रो काममा कठिनाइको महसुस गरिरहेका छौं। यसैगरी प्रदेश प्रहरी ऐन प्रदेश सरकारले बनाउन सक्ने व्यवस्था छ। अधिकारभित्र छ र एकल अधिकारभित्र हामीले प्रदेश प्रहरी ऐन बनाइसक्यौं तर, संघबाट तयसलाई एउटा प्रारम्भिक लैजानको निम्ति अहिले सबै काम पूर्ण भइसकेको अवस्थामा हामीले आफ्नो प्रहरी सङ्गठन पनि अहिलेसम्म बनाउन सकेका छैनौं। कर्मचारी प्रशासन र प्रदेशको प्रहरी सङ्गठन आफ्नो तयार हुने खालको अवस्था लगभग बनिसकेको छ।

यसरी साम्ना अधिकारसँग सम्बन्धित कानूनहरू नबनिसकेको अवस्था र मुख्य कानूनहरू पूर्ण प्रारम्भिक लैजान गर्न सक्ने आधार तयार नभएको अवस्थामा अलिकति कठिनाइ स्वाभाविक रूपमा महसुस भइरहेको छ। तथापि हामीले अत्यावश्यक कानूनहरू निर्माण गरेर प्रदेश तहको सरकारलाई अगाडि बढाउने काम गरिराखेका छौं।

केन्द्रसँग हामीले राख्नुपर्ने, हामीले संघसँग हारगुहार, अनुनयविनय गर्नुपर्ने

शेरधन राई (मुख्यमन्त्री)

त्यस्ता धेरै कुरा छैनन् किनभने संविधानले नै अलगअलग अधिकारका सूचीसहित कार्यकारी भूमिकामा तीन वटा तहका सरकार राखेको छ।

मात्रै तीन तहका सरकारलाई आपसमा समन्वय र सहयोगको आदानप्रदान गरेर, आपसमा मिलेर, उभ्याउन र दोडाउनका निम्ति कानूनी आधार, संरचनागत आधार र अन्य आधार तयार गरिसकेका छौं। त्यो आधार माथि उभिएर हामी अगाडि बढ्नुपर्ने छ। त्यसका निम्ति संघ र प्रदेशका बीचमा समन्वय, सहयोग र सहकार्य गर्नका निम्ति अन्तरप्रदेश समन्वय परिषद्को व्यवस्था छ, एकल अधिकार सँग सम्बन्धित केन्द्रले बनाउनुपर्ने मापदण्ड र खेलनुपर्ने भूमिका, त्यसपछि साम्ना अधिकारमा रहेका कानूनहरू छिटो तर्जुमा गर्नका निम्ति संघ र प्रदेशको तयार गरिसकेका छौं।

प्रदेश तहमा हस्तान्तरण हुनुपर्ने आवश्यक संरचनाहरू छिटोभन्दा छिटो हस्तान्तरण हुनुपर्छ। प्रदेश तहलाई एउटा महत्वपूर्ण खम्बाको रूपमा स्वीकार गर्दै संघ एउटा देशको सिङ्गे छाना जस्तै हुनुपर्छ। प्रदेशहरू भनेका देशलाई बलियो रूपमा उभ्याउने, टेकाउने सात खम्बा, संरचनाहरू हुन्।

हो, यी खम्बाहरूलाई अफ बलियो तथा सक्षम बनाउनका निम्ति छिट्टै सबै अधिकारहरू हस्तान्तरण पनि गर्नुपर्ने, विश्वास पनि गर्नुपर्ने हुन्छ। हामीले स्थापित गरिसकेको प्रदेश तहका सरकारहरूले आफ्नो वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको चरणमा जुन उपलब्धिहरू हामीले हासिल गर्दै आएका छौं यस हिसाबले कार्यक्षमता, बजेट खर्च गर्ने क्षमता प्रदेशहरूले राख्छन्। जस्तोसुकै अर्थात् परिस्थितिमा पनि कोभिडको बीच पनि हामीले काम र प्रगति गरेका छौं।

प्रदेश १ को मात्र कुरा गर्ने हो भने हामीले लगभग ७९ प्रतिशतको हाराहारीमा पूँजीगत खर्च गर्ने एउटा उपलब्धि कोभिडकै बीचमा हासिल गरेका छौं। यसो हुँदा कुनै पनि बहाना नगर्ने हो भने काम गर्न सकिने रहेछ, जस्तोसुकै चुनौती, अर्थात्को विपद्को बीचमा पनि काम गर्न सकिने रहेछ भन्ने एउटा तथ्य हामीले स्थापित गरेका छौं। ठूलूठूला आयोजनाहरूबाहेक मझौला अत्यावश्यक कानूनहरू निर्माण गरेर प्रदेश तहको सरकारलाई अगाडि बढाउने काम गरिराखेका छौं।

आएका छौं। त्यसैले हामीले हाम्रो अधिकार जो संविधानमा उल्लिखित छ, पूर्ण प्रारम्भिक प्रयोग गर्नका निम्ति, यसलाई अन्वेषणमा लैजानका निम्ति, उपलब्धि हासिल गर्नका निम्ति संघले यथा समयमा कानूनहरू निर्माण गर्ने कुराहरूदेखि लिएर सबै अधिकारहरूको हस्तान्तरण गर्नुपर्ने कुरामा ध्यान दिनुपर्छ।

प्रदेश र स्थानीय तहलाई जोड्ने प्रदेश समन्वय परिषद्को प्रबन्ध गरिएको छ, त्यो परिषद्को बैठक हामी नियमित रूपमा बस्दै आएका छौं। त्यहाँ सबै पालिकाका प्रमुख र उपप्रमुखहरू सदस्यको हैसियतमा उपस्थित हुनुहुन्छ र स्थानीय तहका समस्याहरू जो प्रदेशले सुन्नुपर्छ, कानून बनाएर मार्गप्रशस्त गर्नुपर्छ, सहयोग गर्नुपर्छ, तिनका बारेमा हामीले स्थानीय तहहरूसँग छलफल गर्दै आएका छौं।

साम्ना अधिकारका सूचीमा रहेका कानूनहरू अहिलेसम्म बन्न नसक्दा केही अप्ठ्यारो महसुस भएको छ। त्यसैले प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारहरूले पूर्ण रूपले काम गर्न पाइराखेका छैनन्। त्यसैले हामीले संघीय सरकारलाई भन्दै आएका छौं कि छिटोभन्दा छिटो साम्ना अधिकारका सूचीमा रहेका कानूनहरू बन्नुपर्छ, ती कानूनहरूको मस्यौदा तयार हुँदै गर्दा प्रदेश र स्थानीय तहको पनि सहभागिता हुनुपर्छ। त्यसो भएमा मात्र हामीले व्यावहारिक, सरल कानूनहरू बनाउन सक्छौं।

हामी आफूले बनाएको कानून फ्रन्टिलो नहोस्, त्यही कानूनको गोलचक्रमा फसेर हामीले केही पनि गर्न नसक्ने स्थिति नबनेर भनेर हामीले साम्ना अधिकारमा रहेका कानूनहरूको निर्माणमा पटक पटक संघीय सरकारलाई ध्यानकर्षण गराउँदै आएका छौं। हाम्रो विश्वास छ कि छिट्टै संघीय सरकारले साम्ना अधिकारमा रहेका कानूनहरूको निर्माणमा जोड दिने छ, प्राथमिकता दिने छ, त्यहाँ प्रदेश र स्थानीय तहको पनि सहभागिता हुने छ।

स्थानीय पालिकाहरूसँग हामीले छलफल र परामर्श गर्दा पनि एउटा साफा धारणा बनाएका छौं। प्रदेश र स्थानीय तहका बीचमा यी कानूनहरूको अभावमा हुनुपर्ने अलिकति असहज प्रकारको अवस्था महसुस गरेर नै हामीले संघीय सरकारलाई साम्ना रूपमा हाम्रो देवाव दिँदै आएका छौं।

(प्रदेश १ का मुख्यमन्त्री राईसँगको कुराकानीमा आधारित साम्ना पालिकाखबरबाट साम्ना गरेका हौं)

थाहा नगरपालिकाको शिखरकोट काउण्टरबाट दिवा बस सेवा	
दिवा ६:१५	बजे काठमाण्डौ (हाइवे)
दिवा ६:१५	बजे हेटौडा (फोर्स)
दिवा ७:१५	बजे काठमाण्डौ (बस)
दिवा ८:००	बजे हेटौडा (बस)
दिवा ८:१५	बजे सिमरगढा हुँदै काठमाण्डौ (फोर्स)
दिवा ८:००	बजे काठमाण्डौ (मिनीबस)
दिवा ८:००	बजे हेटौडा जम्मा हाइवे
दिवा ८:४५	बजे काठमाण्डौ फोर्स
दिवा ९:०५	बजे मावु, पालुङ हुँदै हेटौडा (मिनीबस)
दिवा ९:०५	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिवा ९:३०	बजे हेटौडा (फोर्स)
दिवा ९:१५	बजे काठमाण्डौ (मिनिबस)
दिवा ९:३०	बजे हेटौडा (बस)
मध्यह्न १२:३०	बजे काठमाण्डौ (बस)
मध्यह्न १:३०	बजे हेटौडा (मिनीबस)
दिउँसो १:३०	बजे पालुङ गोमने पकने (मिनीबस)
दिउँसो १:३०	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो २:३०	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो ३:००	बजे पालुङबाट मावु (बस)
दिउँसो ३:३०	बजे पालुङबाट काठमाण्डौ (बस)

थप जानकारीको लागि नारायणी यातायात दिवा बस सेवा तथा टिकट काउण्टर दामन शिखरकोट इलाका अर्थात् लामा ८८५५००३३९२ र नरेन्द्र अधिकारी ८८५५००३५६१

महत्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू	
पालुङ एम्बुलेन्स (वालक)	८८८०००७७१
आग्रा एम्बुलेन्स (वालक)	८८८०००३७५५
जनकल्याण उच्च मा.वि.	०५७-८००३६८
थाहा नगरपालिका कार्यालय	०५७-८०००५६
मत्स्यनारायण मा.वि.	०५७-८००५९२
ईश्वर पालुङ (प्रमुच)	८८५७०६८८८
प्रहरी चौकी फाखेल	०५७-८५५९८
जिल्ला प्रशासन सञ्चालनपुर्	०५७-४००३८८
विद्युत प्राधिकरण पालुङ	०५७-८०००२६

यसपालि चाडपर्व मनाउँदा के गर्ने ? के नगर्ने ? यस्ता छन् सरकारका मापदण्ड

विहानी कफी ज्यानलाई खतरा

स्वास्थ्य मन्त्रालयले यसपालिका चाडपर्व, उत्सव तथा जात्रा कसरी मनाउने भनेर मापदण्ड तयार पारेको छ । स्वास्थ्य मन्त्रालयको नियमित प्रेस ब्रिफिङमा प्रवक्ता प्रा.डा. जागेश्वर गौतमले यसबारे जानकारी दिएका छन् ।

अस्पताल तथा आइसोलेसनहरू भरिएको, संक्रमित हुनेभएर निकै बढेको र डिस्चार्ज हुनेभएर घटिरहेको उनले जानकारी दिए । अवस्था संवेदनशील बन्दै गएको र चाडपर्वहरू नजिकै आएकोले स्वास्थ्य सुरक्षाका मापदण्ड अनिवार्य पालना गरी पर्व तथा उत्सव मनाउन प्रवक्ता गौतमले आग्रह गरेका छन् ।

गौतमले दिनुभएको जानकारी अनुसार यसपालिका चाडपर्वमा के गर्ने ? के नगर्ने ?

चाडपर्व तथा जात्रा उत्सव मनाउँदा व्यक्तिगततर्फ पाजना गर्नुपर्ने मापदण्ड :

- एउटै परिवारका एकै ठाउँमा बस्ने व्यक्तिबाहेक अन्यसँग भेटघाट नगर्ने गर्नुपर्ने भएमा दुई मिटरको दूरी कायम गरेर मात्रै भेट्ने ।
- चाडपर्वको समयमा सकेसम्म घरबाहिरको भेटघाट नगर्ने गर्नुपर्ने भएमा सर्बिकल वा कपडाको तीन तहको मास्क अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
- जात्रा वा चाडपर्व मनाउने कार्यक्रमस्थलमा प्रवेश गर्दा अनिवार्य रूपमा साबुनपानीले हात धुने र स्यानिटाइजर प्रयोग गर्ने ।

सबैले लाग्नु पर्ने मापदण्ड:

- धार्मिकस्थलमा हुने भेला, कार्यक्रममा बढीमा २५ जना मात्रै भेला हुने व्यवस्था गर्ने ।
- अभिवादन गर्दा भौतिक दूरी कायम गरी टाढैबाट नमस्कार गर्ने ।
- आगालो गर्ने वा शरीर छुने कुनै प्रकारको अभिवादन नगर्ने ।
- धेरै व्यक्तिले प्रयोग गर्नसक्ने सतहहरू, देवी देवताका मूर्तिहरू नछुने ।
- नाक आँखा मुख सकेसम्म नछुने, छुने पर्ने भएमा साबुनपानीले हात धोएर वा स्यानिटाइजर प्रयोग गरेर मात्रै छुने ।
- खोक्रवा वा हाछर्युँ गर्दा अनिवार्य मुख छोप्ने, सार्वजनिक स्थलमा जथाभावी नछुने ।
- सम्भव भएसम्म पैसाको कारोबार गर्दा विद्युतीय माध्यमबाट गर्ने ।

निम्न व्यक्तिहरूले घरपरिवार बाहेक बाहिरका व्यक्ति सहभागी हुने कार्यक्रममा सहभागी नहुने ।

- ज्वरो, खोकी वा श्वास-प्रश्वासमा समस्या देखिएका व्यक्तिहरू ।

सदीक्षा लुतेपति

पूर्ण रूपमा स्वस्थ रहनका लागि शरीर, मन र आत्मा तीनों पक्षलाई ध्यान दिन आवश्यक छ । कोरोना महामारीबीच घरमै बसेर पनि स्वस्थकर जीवनशैली अपनाउन सकिन्छ । दीर्घकालीन रोगले ग्रसित र ६५ वर्षभन्दा माथिका व्यक्तिले मात्र नभई जवान स्वस्थ व्यक्तिले समेत व्यायामलाई समय दिनुपर्छ । फोन र टिभीमा मात्र समय व्यतित गर्नुको सट्टा आफ्ना बाल-बच्चाहरूलाई समेत आफूसँगै रोचक तरिका अपनाउँदै व्यायाममा लगाउनुपर्छ ।

व्यायामका फाइदा

- रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता बढाउने
- अंगप्रत्यंग सक्रिय र बलियो राख्ने
- मनोवैज्ञानिक सन्तुलन कायम राख्ने
- तनावमुक्त बनाई राम्रो निद्रा लाग्ने

- ६० वर्षमाथि उमेरका व्यक्तिहरू,
- १२ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरू, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरू
- रोग प्रतिरोधी क्षमता कम भएका व्यक्तिहरू
- मधुमेह, क्यान्सर पुटुरोग, उच्च रक्तचाप, मिर्गौला कलेजो सम्बन्धि समस्या भएका, दमलागायत श्वास-प्रश्वास सम्बन्धि दीर्घरोग भएका व्यक्तिहरू ।
- अंग प्रत्यारोपण गरेका व्यक्तिहरू, शरीरमा मेडिकल उपकरणहरू राखेका व्यक्तिहरू ।
- हालसालै सर्जरी गरेका व्यक्ति र कुनैपनि रोग लागेर विगत १५ दिनभित्र निको भएका व्यक्तिहरू

कार्यक्रम वा पूजाहरू आयोजना गर्दा पालना गर्नुपर्ने मापदण्ड:

- भौदभाड व्यवस्थापनका लागि तालिम प्राप्त स्वयं सेवक वा जनशक्तिको व्यवस्था गर्नुपर्ने,
- हात धुनका लागि साबुनपानी वा स्यानिटाइजरको अनिवार्य व्यवस्था गर्नुपर्ने,
- कार्यक्रमस्थलको सरसफाई गर्नुका साथै हरेकदिन दुई पटक निसंक्रमिकरण गर्नुपर्ने,
- धेरै सम्पर्कमा आउने सतहहरू रेलिङ, बार, देवीदेवताका मूर्तिहरू समय-समयमा सफा गर्नुपर्ने
- कार्यक्रमको अवधि जतिसक्दो छोटो राख्ने,
- कार्यक्रमस्थलमा जनस्वास्थ्यका मापदण्ड र कोभिड-१९ सम्बन्धि पोस्टर फस्पेटहरू पर्याप्त र अनिवार्य टाँस्ने ।
- कार्यक्रमस्थलमा भौतिक दूरी कायम गराउनका लागि संकेत चिन्ह बनाई सहभागीहरूलाई पालना गर्ने लगाउने ।
- कार्यक्रम प्रवेशद्वारमा तापक्रम नाप्ने व्यवस्था गर्ने

र १००४ डिग्री फरेनहाइट भन्दा बढी तापक्रम देखिएकालाई प्रवेश नदिने । तुरन्त नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पठाउने ।

-स्थानीय तह, स्थानीय प्रशासन, स्वास्थ्य तथा अन्य सरोकारवालासँग समन्वय गरी स्वास्थ्य मापदण्ड पालना हुने गरी कार्यक्रमको उचित प्रबन्ध मिलाउने ।

- कार्यक्रमस्थलमा धुप्रपान, मध्यपानको सेवन पूर्णरूपमा निषेध गर्ने ।

-स्वास्थ्य मापदण्ड पालना नगर्ने र जथाभावी थुक्ने व्यक्तिलाई स्थानीय प्रशासनले संक्रामक रोग ऐन २०२० बमोजिम कारबाही गर्ने

-फोहोर व्यवस्थापनका लागि अनिवार्य रूपमा बिको भएका फोहोरदानीको व्यवस्थापन गर्न र सुरक्षित तवरले फोहोर व्यवस्थापन गर्ने ।

-सकेसम्म प्रसाद तथा टीका वितरण नगर्ने । गर्ने परे स्वस्थ व्यक्ति पञ्जा लगाएर प्याक गर्ने व्यवस्था मिलाउने र दुई मिटरको भौतिक दूरी कायम गरेर मात्रै वितरण गर्ने

मीड कम गर्न स्थानीय प्रशासन र सरोकारवालासँग समन्वय गरी देहाय बमोजिमका उपाय अपनाउनु पर्नेछ

- उपस्थिति कम गर्ने विभिन्न रणनीतिक उपाय अपनाउने, जस्तै- हरेक परिवारबाट एक जना मात्रै सदस्य उपस्थित गराउने ।
- प्रसाद तथा फलफूलहरू निश्चित व्यक्तिहरूले घरमै गएर बाँड्ने व्यवस्था मिलाउने
- नदी वा तलाउमा सामूहिक रूपमा ननुहाउने र अन्य वैकल्पिक व्यवस्था मिलाउने ।

कोरोना: यी हुन् घरमै गर्न सकिने व्यायाम, के छन् फाइदा ?

- आत्मबल बढाउने र आत्मसन्तुष्टि कायम गर्ने केही सरल तर हामीले मतलब नगरेका व्यायामहरू जुन कोभिड नलागेकाले र लागेर निको भइसकेका व्यक्तिहरूले समेत सावधानी साथ फिजियोथेरापिस्टको उचित परामर्श लिई गर्न सक्छन्

शारीरिक व्यायाम

मांसपेशीका लागि

१. मांसपेशी तन्काउने व्यायामर घाँटी, कम्मर, हात-खुट्टा तन्काउने ।
२. मांसपेशी बलियो बनाउने व्यायाम: स-साना भार उचाल्ने, पुस-अप, स्क्वाट, लन्जेज आदि ।
३. सन्तुलन राख्ने व्यायामर एक खुट्टामा उभिने, बल एक्सरसाइज आदि ।
४. लामो समय एउटै पोजिसनमा नबस्ने र आफू बसेको पोस्टर सही छ या छैन ध्यान दिने नत्र बस्दा बस्दै पनि अनेक समस्या निम्तिन्छ ।

मुटुका लागि:

१. आफ्नो आँगनमा हिँड्ने: ३०-४५ मिनेट प्रतिदिन हिँड्ने अथवा जगिङ गर्ने । कम्तीमा ७०००-१०००० पाइला प्रतिदिन शारीरिक सक्रियताको परिभाषा हो ।

२. घरको सिँटी माथितल हिँड्ने: कम्तीमा २/३ पटक प्रतिदिन १०/१५ मिनेट (खुँडाको समस्या नभएमा) ।

३. स्किपिङ, नृत्य, एरोबिक्स आदि ।

श्वासप्रश्वासका लागि:

यी व्यायाम कोभिडको संक्रमणबाट निको भइसकेका स्वस्थ र श्वास फेर्नमा समस्या भएका व्यक्तिले सावधानी साथ फिजियोथेरापिस्टको उचित परामर्शमा अवलम्बन गर्न जरुरी छ ।

- गहिरो श्वास: एउटा हात छाती र अर्को पेटमा राखी फोक्सो र पेटको चाल महसुस गर्दै नाकले लामो श्वास तान्ने, ५ सेकेन्ड रोक्ने र ओठलाई सिँटी बजाएको जस्तो गरी विस्तारै बाहिर फ्याल्ने । श्वास तान्दा पेट फुल्छ र छोप्दा खुम्चिन्छ ।

कफीका थुप्रै गुणहरू छन् । यसले बोसो पगालेर वजन घटाउने, शारीरिक स्फूर्ति प्रदान गर्ने, एकाग्र हुनलाई मद्दत गर्ने साथै पेटको क्यान्सरका विरामीलाई समेत फाइदा पुर्‍याउँछ ।

तर पछिल्लो समयको एक अनुसन्धानका अनुसार बिहान खाजा खानुभन्दा पहिले कफी पिउँदा स्वास्थ्यमा नकारात्मक असर पर्ने देखिएको छ । द ब्रिटिस जर्नल अफ न्यूट्रिसनमा प्रकाशित शोधअनुसार बिहान केही नखाई कफी पिउँदा रगतको ग्लूकोज नियन्त्रणमा नकारात्मक असर पर्ने देखिएको हो । उक्त अध्ययन २९ जना महिला र पुरुषमा गरिएको थियो । सहभागीलाई एक रात राम्रोसँग सुतेर र अर्को रात सुताईमा बाधा पुगेको बेला कफी दिइएको थियो । त्यस्तै हरेक सहभागीलाई केही थिज दिनुभन्दा पहिले र पछि रात परीक्षण गरिएको थियो । अध्ययनका अनुसार बिहान उठ्नेबित्तिकै कफी पिउन दिएर खाजा खाएपछि रगत परीक्षण गर्दा ५० प्रतिशतले ग्लूकोजको मात्रा बढेको पाइयो । त्यस्तै नास्ता वा खाना खाएपछि कफी पिएकामा ग्लूकोजको

मात्रा नियन्त्रित देखिएको थियो ।

तर सीमित समय र थोरै सहभागीमा गरिएको अध्ययनमा थप अध्ययन गर्नुपर्ने अनुसन्धाताहरूले बताएका छन् । तैपनि यो नतिजाले पहिले कफी पिउँदा चिनी प्रशोधन गर्ने क्षमतालाई सीमित गराउने पक्का भएको उनीहरूले बताएका छन् ।

दाँत सिरिङ-सिरिङ हुने ६ कारण र जोगिने ५ उपाय

हामी सबैलाई थाहा भएकै कुरा हो दाँतको बाहिरी भागलाई इनामेल भनिन्छ । इनामेलभन्दा भित्रको भाग डेन्टिन हो । सबैभन्दा भित्रको भागलाई पल्प भनिन्छ । विभिन्न कारणबस इनामेल खिँदा डेन्टिन देखिन्छ र सिरिङ-सिरिङ हुन्छ । डेन्टिनमा र हने नशाहरू संवेदनशील हुन्छन् ।

दाँत सिरिङ-सिरिङ हुनबाट बच्ने उपायहरू:

१. सही तरिकाले ब्रस गर्नुपर्छ । ब्रस कडा छ भने नरम ब्रसको प्रयोग गर्नुपर्छ ।
२. एसिडभएको खानेकुरा सकेसम्म नखाने अथवा कम खाने, यदि सेवन गरेमा प्रशस्त मात्रामा पानी पिउने बानी बसाउने ।
३. ग्यास्त्रिकसम्बन्धी समस्याको उपचार गराउने ।
३. सुत्दाखेरि दाँत किट्ने बानी छ भने दन्त चिकित्सकको तुरुन्तै परामर्श लिइहाल्ने र माउथगार्ड लगाउने ।
४. दिनको दुइपटक फ्लोराइडयुक्त मन्जनले दाँत माफ्ने बानी बसाउने, फ्लोराइड भएको माथ्यथास, फुलस प्रयोग गर्ने र दाँत, गिजा स्वस्थ राख्ने ।
५. यदि खैनी, चुरोट सेवन गर्ने बानी छ भने तुरुन्तै त्याग्ने ।

उपचार:

यदि दाँत सिरिङ-सिरिङ हुने समस्या छ भने तुरुन्तै दन्त चिकित्सककहाँ गएर कारण पत्ता लगाउनुपर्छ । कारणअनुसार उपचार फरक पर्छ । संवेदनशीलतामा प्रयोग गर्ने मन्जनहरू थुप्रै नाममा बजारमा उपलब्ध छन् जुन दुई हप्ताजति प्रयोग गरे सिरिङ-सिरिङको समस्या बिस्तारै कम भएर जान्छ ।

रवीन्द्र धिमिरे

बागमती प्रदेश सरकार भीमफेदी-कुलेखानी सुरुङमार्ग बनाउन कसिएको छ । यो सुरुङमार्गको नाम माओवादी नेताको सम्मनामा पोस्टबहादुर बोगटी सुरुङ मार्ग राखिएको छ । मध्यपहाडी लोकमार्ग (मदन भण्डारी राजमार्ग) अन्तर्गत बनाउन लागिएको यो सुरुङमार्गका लागि अन्तर्राष्ट्रिय परामर्शदाता छान्ने प्रक्रिया अघि बढेको छ ।

प्रदेश सरकारले यो आयोजनाका लागि अन्तर्राष्ट्रिय परामर्शदाता छनोट गर्न लागेको छ । यसका लागि १२ वटा अन्तर्राष्ट्रिय परामर्शदाताले आवेदन पत्र पेश गरेको प्रदेशका भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्री रामेश्वर फुयाँलले बताउँछन् । अब ६ वटा कम्पनीलाई सर्ट लिस्टमा राखेर परामर्शदाता छनोटका लागि आर्थिक प्रस्ताव माग्ने योजना छ । फुयाँलका अनुसार यो सुरुङमार्ग बनाउन प्रदेश सरकारले संघीय सरकारसँगको सहकार्यमा कार्यदल पनि बनाएको छरू। यो आयोजनामा संघीय सरकारले सहलगाउने गर्ने भनिएको छ ।

सुरुङमार्ग बनाउन र चलाउन प्राविधिक, आर्थिक र कानुनी पक्षको अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार गर्न सो कार्यदललाई भनिएको छ । भदौ ९ मा गठन भएको ६ सदस्यीय कार्यदलले प्रतिवेदन दिन भने बाँकी छ । 'सुरुङमार्गका बारेमा उठेका कानुनी प्रश्नको निरूपण गर्ने गरी सो कार्यदलले सुझाव दिन्छ, त्यसैअनुसार हामी अघि बढ्छौं', मन्त्री फुयाँलले भने । प्रदेश सरकारले परामर्शदाता छनोट हुनासाथ सुरुङमार्गको टेन्डर निकाल्ने तयारी गरेको मन्त्री फुयाँलले बताए । प्रदेशको गौरवको आयोजनामा रहेको यो आयोजना निर्माणको काममा ढिलाइ नगरिने उनको भनाइ छ ।

आयोजनाको डीपीआर तयार भइसकेको छ । यो आयोजनामा सुरुङसहित पुडुङमार्ग, त्यसमा बन्ने पुलसहितको संरचना बनाउन निर्माण गर्न १८ अर्ब ७ करोड रूपैयाँ लाग्ने अनुमान छ । भीमफेदी गाउँपालिका-६ को बगरबाट सुन्डसरोवर गाउँपालिका-२ कुलेखानी इयाम्मुनिस्मम देउरालीको डाँडाको फेदीबाट सुरुङ बनेछ । ३ दशमलव २१७ किलोमिटर लम्बाइको सुरुङ मार्गमा ७-७ मिटर चौडाइका दुईवटा बनाउने योजना छ । यो सुरुङमार्गले स्थलमार्गको १७ किलोमिटरको दुरी छोटो बनाउनेछ ।

सार्वजनिक लेखा समितिको विरोध
बागमती प्रदेशसभामाको सार्वजनिक लेखा समितिले यो परियोजनाबारे विभिन्न प्रश्न उठाउँदै तत्काल काम अघि नबढाउन भनेको छ । प्रदेशको भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयलाई सार्वजनिक लेखा समितिले महामारीबाट सिर्जित समस्या समाधान गर्न प्रदेश सरकारले पनि ठूलो आर्थिक लगानी गर्नुपर्ने अवस्थामा राज्यकोषको ठूलो रकम दुरुपयोग हुने देखिएकाले तत्काल

भीमफेदी-कुलेखानी सुरुङमार्ग लागत अनुमान १८ अर्ब ७ करोड

निर्माण प्रक्रिया अघि नबढाउन भनेको हो । लेखा समितिले यो सुरुङमार्ग बनाउन लागि संघीय सरकारको भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय र नेपाल पूर्वाधार विकास कम्पनी लिमिटेड (एपीबीसीएल) बीच सम्झौता भएकाले यसबारे कानुनी प्रश्न पनि स्पष्ट नभएको बताएको छ । हुन पनि यो कम्पनीले संस्थापक सेयरका नाममा करिब ३५ करोड रूपैयाँ उठाएको छ । तर, आयोजना बनाउन उसले अन्तर्राष्ट्रिय लगानी जुटाउन नसकेर सर्वसाधारणको सेयर लगानी पनि जोखिममा परेको छ ।

निजी कम्पनी र संघीय सरकारबीच भएको सम्झौताको अवधि नसकिएको, सरकारले सम्झौता तोड्ने निर्णय पनि नगरेको लगायतका कारण भविष्यमा आयोजनालाई कानुनी अवरोध खडा हुन सक्ने समतिको ठहर छ ।

एनपीबीसीएल सुरुङमार्ग बनाउन भन्दै सर्वसाधारणलाई करोडौंको सेयर दिएकोले त्यसबारे निक्कील हुनुपर्ने समितिको भनाइ छ । प्रदेश सरकारले अर्बौं सुरुङमार्ग निर्माण गर्न आर्थिक स्रोत पुनिश्चित नगरेकाले टेक्कापट्टामा जानु उपयुक्त नहुने समितिले बताएको छ ।

यस्तो महंगो परियोजनामा प्रदेश सरकार लाव्दा अन्य अत्यावश्यक आयोजना र कार्यक्रम प्रभावित हुने भएकाले हनुवाका भरमा आयोजना अघि बढाउनु उपयुक्त नहुने समितिले प्रदेश सरकारलाई दिएको निर्देशनमा उल्लेख छ ।

विज्ञको मत

विज्ञहरूले यस्ता परियोजनामा हात हाल्नुपूर्व सोच विचार गर्न प्रदेश सरकारलाई सुझाव दिएको छ । कतिपय विज्ञले हेटौंडा नगरपालिकाको सीमानजिकै बनिरहेको काठमाडौं-तराई द्रुतमार्गलाई

आयोजनाको कार्यालय उद्घाटन

बागमती प्रदेश सरकारले निर्माण गर्न लागेको हेटौंडा काठमाडौं मार्ग अन्तर्गत पर्ने भीमफेदीदेखि कुलेखानीसम्ममा निर्माण हुन लागेको पोस्टबहादुर बोगटी सुरुङमार्ग आयोजनाको कार्यालय उद्घाटन भएको छ । कार्यालयको एक समारोहकाबीच प्रदेशका भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्री रामेश्वर फुयाँलले उद्घाटन गरेका हुन् ।

कार्यालयको उद्घाटन गर्दै मन्त्री फुयाँलले प्रदेश गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको सुरुङमार्ग तोकिएको समयमै निर्माण हुने बताए । मन्त्री फुयाँलले मदन भण्डारी मार्ग अन्तर्गत मकवानपुरको भैँसेदेखि भीमफेदी - सिन्धुली - दक्षिणकालीहुँदै काठमाडौंको समयमै निर्माण हुने बताए । मन्त्री फुयाँलले मदन भण्डारी मार्ग अन्तर्गत मकवानपुरको भैँसेदेखि भीमफेदी - सिन्धुली - दक्षिणकालीहुँदै काठमाडौंको बल्लुसम्मको ६५ किलोमिटर सडकको विस्तारको काम द्रुतगतिमा भइरहेको बताए । उनले सोहीमार्ग अन्तर्गत ५० करोडको लागतमा भैँसेदेखि भीमफेदीसम्मको सडक स्तरीकरण गर्ने

कार्य प्रारम्भ भइसकेको जानकारी दिए । सुरुङ निर्माणको काममा गति पैदा भएको भन्दै मन्त्री फुयाँलले चालु आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा जनताले प्रत्यक्ष अनुभूत गर्ने अवस्थामा पुर्‍याउने दाबी गरे । कार्यक्रममा बोल्दै मन्त्रालयका सचीव सज्जिव बरालले यसमार्ग निर्माणले दीर्घकालीनरूपमा देशलाई फाइदा पुर्‍याउने धारणा राखे । उनले देशको समग्र अर्थतन्त्रमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने यस आयोजना कसैको पनि हित विपरित नभएको दाबी गरे ।

बागमती प्रदेश सरकारको गौरवको आयोजनाका रूपमा रहेको सुरुङमार्ग निर्माणमा सहकार्य गर्न संघीय सरकारले समेत कार्यदल गठन गरेको छरू। भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयले गठन गरेको कार्यदलले एक महिनाभित्र प्राविधिक, आर्थिक र कानुनी पक्षको अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने छ ।

बेवास्ता गरेर समानान्तर रूपमा अर्को सुरुङमार्ग बनाउनुलाई पैसाको सत्यानास भन्छन् ।

हेटौंडाभन्दा पूर्व भएर फास्ट ट्रायाक बनिरहेका भीमफेदी-कुलेखानी खण्डमा सुरुङ बनाएर काठमाडौं जोड्ने अर्को एकसप्रेस-वेको परिकल्पना अहिलेको अवस्थामा अनावश्यक रहेको उनीहरूको तर्क छ । भीमफेदी-कुलेखानी खण्डको जतिकै (६५ किमी) दूरी तय गर्दा फास्ट ट्रायाकबाटै काठमाडौं पुगिने हुनाले भीमफेदीमा सुरुङमार्ग बनाउनुको औचित्य

स्थापित नहुने उनीहरूको भनाइ छ । पूर्वधारविद डा. सुर्यराज आचार्य यातायात सञ्जालको दीर्घकालीन योजना नै नबनाई समानान्तर रूपमा फास्ट ट्रायाक र भीमफेदीबाट सुरुङमार्गसहितको अर्को द्रुतमार्ग बनाउन खोज्नुलाई सही भन्न नसकिने बताउँछन् । सरकारले अहिले बनाइरहेको फास्ट ट्रायाकलाई नै भीमफेदी पनि उजागर भएकाले त्यसबारे अध्ययन हुनुपर्ने उनको भनाइ छ ।

विगतमा एसियाली विकास बैंक -

एडीबी)ले फास्ट ट्रायाकको अध्ययन गर्दा गरेका त्रुटिलाई सच्याएर प्रदेश सरकारले अहिले प्रस्ताव गरेको सुरुङमार्गको रूटलाई पनि विचार गर्न उनको सुझाव छ । 'खोकनाको सांस्कृतिक बस्ती पनि जोगाउन सकिने र अहिले प्रस्तावित भन्दा छोटो दूरीमा कुलेखानी भीमफेदी खण्ड भएर सहजै थानकोट निस्कन सकिने भनेर विकल्पको बहस भइरहेको छ', उनले भने, 'सकिन्छ र केही बिग्रिएको छैन भने बरु त्यसबारे सोचिनुपर्छ ।'

उनले समानान्तर रूपमा मकवानपुरबाट काठमाडौंसम्म दुई वटा छोटो दूरीका मार्गहरू बनाउँदा आगामी १५/२० वर्षसम्म दुबै मार्गलाई गाडीको चाप नपुग्ने अवचाले बताए । सवारी चाप नपुग्ने कारण देखाएर द्रुतमार्गमा भारतीय कम्पनीको लगानी गर्नुअघि नै 'रेभिन्यू ग्यारेन्टी' (लगानी उठ्ने सुनिश्चितता) खोजेको आचार्यले स्मरण गराए । '१५-२० वर्षपछि यो सुरुङमार्ग बन्दा त्यसमा सवारीको चाप पुग्छ र त्यसले पर्याप्त लाभ पनि दिन्छ', उनले भने, 'तर अहिले फास्ट ट्रायाकलाई प्रस्तावित रूटमै बनाउने हो भने यो सुरुङमार्गको परियोजनाबारे सोचविचार गर्नुपर्छ ।'

काठमाडौं फर्पिङ क्षेत्रका बासिन्दा भने वीरगञ्जदेखि पूर्वबाट काठमाडौं आउने सवारी साधनले फास्ट ट्रायाक प्रयोग गर्ने पक्का भएको र पश्चिम नेपालबाट हेटौंडा आएका सवारी साधनले पनि फास्ट ट्रायाक नै प्रयोग गर्ने हुँदा सुरुङमार्गको औचित्य नहुने दाबी गरेका छन् । तर पश्चिम नेपालबाट आउने सवारी साधनका लागि काठमाडौं आउने धेरै विकल्प रहेकाले सुरुङ मार्ग उनीहरूका लागि उपयुक्त हुन नसक्ने उनीहरूको धारणा छ ।

बुटवल-नारायणगढ सडक खण्ड ४ लेनमा विस्तार भइरहेको छ । नारायणगढदेखि मुग्लिनसम्मको खण्ड पनि विस्तार भइसकेको छ। अब विश्व बैंकको सहयोगमा नागढुंगा-मुग्लिन खण्ड पनि विस्तार हुन लागेकाले पश्चिमबाट आउने अधिकांश सवारी हेटौंडा भएर काठमाडौं जाने सम्भावना कम रहेको उनीहरूको बुझाइ छ ।

हेटौंडाबाट काठमाडौं जोड्ने कान्ति लोपकथ पनि तयार हुने अवस्थामा पुगेकाले प्रदेश सरकारले सुरुङमार्गमा लगानी गर्नुपूर्व सोच्नुपर्ने फर्पिङका वासिन्दाको छ । 'पारीबाट फास्ट ट्रायाक बनिरहेको छ, कुलेखानीको ताल घुम्न आउनेबाहेकले यो मार्ग किन प्रयोग गर्लान ? फर्पिङका स्थानीय सानुकान्छा लामा भरन्छ, कुलेखानीसम्म ४ लेनको सुरुङमार्ग बनाएपछि काठमाडौंसम्म चार लेनको बाटो बनाउनुपर्छ, त्यसका लागि मुआब्जा दिएर जग्गा लिन प्रदेश सरकार तयार छ त ?' करिब १८ अर्ब रूपैयाँ खर्च गरेर बनेको सुरुङमार्ग भोलि सुभो मात्रै दौडिने अवस्था रह्यो भने के गर्ने ? भन्नेबारे अहिले नै सोचिनुपर्ने स्थानीयको मत छ ।

बाँकी पत्र ६ मा

अब हामै थाहानगरको ओखरबजारमै

छपाईको शुभाटम
फ्लेक्स प्रिन्ट

काठमाण्डौं, हेटौंडा धाउने पदैन्...
AARAV creation
DESIGN&TEXT PRINT&PHOTOGRAPHY
Thaha-1, Okhribazar, 955068340/9802068340

हाम्रा अन्य सेवाहरू

- फ्लेक्स प्रिन्ट (ट्यान्कर/साइनबोर्ड)
- होर्डिङ बोर्ड/रिटरकर प्रिन्ट/
- फ्लेक्स फोटो/गायाको चिजो तयारी
- प्रमाण-पत्र/कट्टर-पत्र/प्रशान्ना पत्र तयारी
- कार्यक्रमको ट्याच तयारी
- विभिन्न डिजाइनका फ्रेमिङ
- फोटो स्टुडियो/पि.भि.सी. कार्ड

9855068340/9802068340

१५ शैश्या अस्पतालका लागि शुरु बजेट निकासी

◆ विकास संवाददाता

मकवानपुर थाहा नगरपालिकालाई १५ शैश्याको अस्पताल निर्माणका लागि बजेट निकासी भएको छ । पाण्डु प्रथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई स्तरोन्नती गरी १५ शैयाको अस्पताल निर्माण गर्न लागि १ करोड रूपैयाँ बजेट निकासी भएको संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका लेखा अधिकृत उमेश्वर प्रसाद काफ्लेले बताए ।

मकवानपुरमा थाहा नगरसहित ४ स्थानीय तहमा स्वास्थ्य संस्था स्तरोन्नती गरी अस्पताल निर्माण गर्न बजेट निकासी भएको लेखा अधिकृत काफ्लेले बताए । कैलाश गाउँपालिकाको कालिकाटार स्वास्थ्य

चौकीलाई १० शैश्या र राक्सिराङको खैराङ स्वास्थ्य चौकीलाई १० शैश्यामा स्तरोन्नती गर्नका लागि ८५/८५ लाख रूपैयाँ अर्थ मन्त्रालयले निकासी गरि सकेको छ । त्यस्तै इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाको कुलेखानी स्वास्थ्य चौकीलाई ५ शैयाको अस्पताल निर्माणका लागि ७० लाख रूपैयाँ अर्थले बजेट पठाएको छ ।

गत २८ साउनमा भएको मन्त्रीस्तरीय निर्णयबाट स्वीकृत भएको ५, १० तथा १५ शैश्या अस्पतालको लागि अर्थ मन्त्रालयबाट बजेट निकासी भैसकेको स्वास्थ्य मन्त्रालयका तथ्याङ्क अधिकृत सुर्य बहादुर खड्काले जानकारी दिए । यहि कार्तिक मसान्तसम्म अस्पताल निर्माण प्रक्रिया अघि

बढाइसक्नुपर्ने अधिकृत खड्काले जानकारी दिए ।

स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट स्वीकृत आधारभूत अस्पताल भवन निर्देशिका २०७७ बमोजिम अस्पताल निर्माण गर्नुपर्ने मन्त्रालयले जनाएको छ । स्वास्थ्य भवन पुर्वाधारको डिजाइन निर्माण सम्बन्धी निर्देशिका बमोजिम निर्माण प्रक्रिया अघि बढाउन स्वास्थ्य मन्त्रालयले स्थानीय तहहरूलाई परिपत्र गरेको छ ।

चालु आर्थिक वर्षमा १५ शैश्याको १ सय ७, १० शैश्याको १ सय ५ र ५ शैश्याको ५२ वटासहित देभरका २ सय ६४ स्थानीय तहमा अस्पताल निर्माण गर्न बजेट पठाइएको संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले जनाएको छ ।

मौज्दात कोषको रकम कार्यन्वयनका लागि स्वीकृत प्रदान

◆ विकास संवाददाता

मौज्दात कोषको रकम कार्यान्वयनका लागि स्वीकृति प्रदान गरेको छ । २४ असोजमा बसेको जिसस बोर्ड बैठकले विभिन्न स्थानीय तहहरूबाट माग भई आएका आयोजना सञ्चालनका लागि उपलब्ध गराउने मौज्दात कोष अनुदान स्वीकृत गरेको हो ।

जिसस मकवानपुरका प्रमुख रघुनाथ खुलालको अध्यक्षतामा बसेको बोर्ड बैठकले जिल्लाका विभिन्न स्थानीय तहबाट माग भई आए अनुसारको स्वीकृति प्रदान गरिएको हो । तत्कालिन जिल्ला विकास समितिमा खर्च गरेर बाँकी रहेको रकमबाट मौज्दात कोष संचालन निर्देशिका-२०७५ बमोजिम स्थानीय तहको सिफारीस बमोजिम विभिन्न योजनाहरूका लागि प्रक्या पुरा गरि आएका योजना कार्यान्वयनका लागि रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको प्रमुख खुलालले बताए ।

बैठकले प्रक्या पुरा गरेर आएका मध्ये कैलाश गाउँपालिकाको प्रशासकिय भवन निर्माणका लागि २ करोड, मनहरी गाउँपालिकाको तीनवटा वडा कार्यालय भवन निर्माणका लागि एक करोड, भीमफेदी गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणका लागि १ करोड रकम उपलब्ध गराउने निर्णय

गरेको हो । यस्तै हेटौडा-७ को वडा कार्यालय भवन निर्माणका लागि लागतको ६० प्रतिशत र हेटौडा-१८ को हर्नामाडि रवास्थ चौक निर्माणका लागि कार्यविधिले तोके अनुसारको रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको प्रमुख खुलालले जानकारी दिए ।

मौज्दात कोष निर्देशिका साविक जिविसवाट प्रारम्भ भई निर्माण कार्य अघुरो रहेको योजनाहरू, स्थानीय तहका प्रशासनिक भवन तथा मर्मत संभार, स्थानीयतहका वडा कार्यालय भवनहरू, सामुदायिक विद्यालय भवन निर्माण, प्रसुति केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र भवन तथा खानेपानी सम्बन्धी पुर्वाधार निर्माण सम्बन्धी योजनाहरूमा रकम खर्च गर्न मिल्ने प्रावधान रहेको छ । सोहि बमोजिम चालु आर्थिक वर्षका लागि जिल्ला सभाबाट पारित भएको रकमबाट जिससको बोर्ड बैठकले योजनाहरू सञ्चालनका लागि रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको उनले बताए ।

बोर्ड बैठकले योजनाको लगत ईष्टिमिट, नक्सा, जग्गा सम्बन्धी आवश्यक डकुमेन्टका आधारमा भवन निर्माणका लागि ६० प्रतिशत र खानेपानी आयोजनाका लागि ७५ प्रतिशत तथा बाँकी रकम स्थानीयतहले व्योहोर्न गरि सम्पन्नता गर्ने गरिएको उनले बताए ।

थाहानगरको १ सहित ४ जना पाटे बाघको छालासहित पक्राउ

◆ विकास संवाददाता

प्रहरीले पाटे बाघको छाला सहित ४ जनालाई पक्राउ गरेको छ ।

पक्राउ पर्नेमा मकवानपुर थाहा नगरपालिका वडा नं. ८ का २४ वर्षीय सानु कान्छा थिङ, धादिङ गल्छी गाउँपालिका वडा नं. ५ का २७ वर्षीय आशिष तामाङ, सोही स्थानका २८ वर्षीय सुजन थिङ र सोही स्थानका टेकबहादुर तामाङ रहेका छन् । विशेष सुचनाको आधारमा काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १५ स्वयम्भू स्थित होटल प्लाजाको कोठा नं. २०८ बाट महानगरीय अपराध महाशाखाबाट खटिएको टोलीले पक्राउ गरेको हो । बाघको छाला ९ फिट लम्बाई र २ फिट २ इन्च चौडाई रहेको छ ।

३५ लाखमा खरिद गरी ल्याएको बाघको छाला ६० लाखमा बिक्री गरी बँडेद दशैं मनाउने मनसायले प्रलोभनमा परी बेच्न आएको भन्ने समेत प्रारम्भिक अनुसन्धान खुलेको महानगरीय अपराध महाशाखाको जानकारी छ । धादिङको स्थानीय टेकबहादुर तामाङले नगद ३५ लाखमा खरिद गरी ल्याएको र उक्त रकम स्थानीय अर्को व्यक्तिले लगानी गरेको समेत अनुसन्धानबाट खुलेको महाशाखाको जानकारी छ ।

पर्यटकलाई आकर्षण गर्दै थाहानगर टिष्टुङको खुकुरी ढुङ्गा

◆ विकास संवाददाता

मकवानपुरको पर्यटकीय नगर थाहा नगरपालिका वडा नम्बर-११ टिष्टुङमा खुकुरी ढुङ्गाको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । निर्माण सम्पन्न भएसँगै आन्तरिक तथा बाहिर पर्यटकहरूको आकर्षणको केन्द्र बनेको छ । खुकुरी आकारको सो ढुङ्गाका कारण उक्त क्षेत्र पर्यटकका लागि आकर्षक गन्तव्य बन्ने विश्वास लिईएको छ । उक्त खुकुरी ढुङ्गा थाहा नगरकै गौरवको रूपमा स्थापित गरिएको स्थानीय जनप्रतिनिधीहरूको भनाई छ ।

वडा नम्बर ११ टिष्टुङ थाहा नगरपालिकाकै विकट वडा भएको र पर्यटकिय विकासको क्षेत्रमा ओम्फेला परेको ठाँउ भएको भन्दै खुकुरी ढुङ्गाका कारण पर्यटकहरू आकर्षित हुने सोच बनाएको थाहा नगरपालिकाका मेयर लबेश्वर विष्ट बताउँछन् ।

करिव १० फिट अग्लो ढुङ्गामा कुदिएको उक्त खुकुरी पर्यटकाकालागि घुम्ने स्थान बन्न सक्ने ११ नम्बर वडा अध्यक्ष किरण मान बलले बताए ।

खुकुरी ढुङ्गाको निर्माण तारा खोला पार्क निर्माण अन्तर्गत वडाबाट ५ लाख बजेट विनियोजन गरेर सम्पन्न गरिएको अध्यक्ष बलले बताए । उक्त क्षेत्रमा खुकुरी ढुङ्गा मात्रै नभएर नर्वे ढुङ्गा, मकवानपुरकै पहिलो चिया बगैँचा समेत रहेको उनले जानकारी दिए । अहिले खुकुरी ढुङ्गा हेर्न आउनेको घुईचो लाग्ने गरेको को समयमै एक हजार बढीले ढुङ्गाको अवलोकन गरिसकेको वडा अध्यक्ष बलले बताए ।

खुकुरी भन्ने बित्तिकै नेपालीको सान, इज्जत भएको अध्यक्ष बलले बताए । विर गोर्खालीले खुकुरीको साहारामा देशलाई जोगाउन सफल भएको खुकुरीकै वलमा नेपालको एकिकरण भएकोले खुकुरी थाहा नगरकै गौरवको रूपमा स्थापित हुने उनको भनाई छ । यस्तै उक्त खुकुरी नजिकै तामाङ डम्फु माथी चरा नाचिरहेको विष्ट र नेपाल तामाङ घेदुङ संघ मकवानपुरका संस्थापक अध्यक्ष अष्टमान बलको ३ फिटको अर्धकदको शालिक पनि कुदिएको अध्यक्ष बलले जानकारी दिए ।

दामन बजार व्यवस्थापन समिति पुर्नगठन

◆ विकास संवाददाता

थाहा नगरपालिका वडा नम्बर ४ दामन बजारमा क्रियाशील दामन बजार व्यवस्थापन समिति को अध्यक्षमा सुनम पुजेल निर्वाचित भएका छन् । क्लबको उपाध्यक्षमा सरोज पुजेल, कोषाध्यक्ष अनिशा थोप्रे र सचिब सन्धिप केसी निर्वाचित भएका छन् ।

दामनजार स्थित सेल्फीडाँडामा भएको भेलाले समितिको नयाँ कार्यसमिति निर्वाचित गरेको हो । समितिका पदाधिकारीहरूको कार्यकालको अवधि २ वर्षको हुनेछ । यसैबीच भेलाका अवसरमा समितिका निवर्तमान पदाधिकारीहरूले गरेको कामको समिक्षा पनि भएको छ । २०७५ मंसिरमा गठन भएको कार्यसमितिले दामनलाई अर्भै धेरै सुन्दर पर्यटकिय आकर्षणको रूपमा स्थापित गर्न थाहा थाहा नगरपालिकाको

सहयोगमा २ वटा उदाहरणीय कार्यहरू गरेको समिक्षा भएको थियो ।

बजार व्यवस्थापन समितिले पर्वतीय वनस्पति उद्यान नजिकै रहेको सार्वजनिक डाँडामा वनभोज स्थल र दृश्यावलोकन स्थल (सेल्फी डाँडा) व्यवस्थापन गरेको थियो । त्यसैगरी समितिले दामनमा पर्यटकहरूको निम्ति धेरै सुविधा थोप्रे आकर्षणको केन्द्रको रूपमा प्रचार गरेको थियो । बजार व्यवस्थापन समितिले दामनमा पिउने पानी र सडक बतिको लागि समेत सहजीकरण गरेको थियो ।

यसअघि बजार व्यवस्थापन समितिमा अध्यक्ष तसी शेर्पा, उपाध्यक्ष किश्वर प्रधान, कोषाध्यक्ष बिष्णु थिङ र सचिब सुरथ अधिकारी थिए । नव निर्वाचित समितिका पदाधिकारीहरूलाई थाहा होटल संघका संस्थापक अध्यक्ष शिव केसीले बधाई दिएका थिए ।

कुलेखानीमा नियमित विद्युत उत्पादन

विकास संवाददाता

चाडपर्वलाई ध्यानमा राखी कुलेखानी जलविद्युत आयोजनाबाट नियमित उत्पादन हुँदै आएको दैनिक १०६ मेगावाट विद्युतलाई निरन्तरता दिइने भएको छ । चाडपर्वमा उपभोक्ताको बढ्दो मागलाई ध्यानमा राखेर १०६ मेगावाट विद्युत उत्पादनलाई निरन्तरता दिइने कुलेखानी जलविद्युत प्रथम आयोजनाले जनाएको छ । वाग्मती प्रदेशको मकवानपुरमा स्थापित सो आयोजनाको कुलेखानी प्रथमबाट ६०, दोस्रोबाट ३२ र तेस्रोबाट १४ गरी कूल १०६ मेगावाट विद्युत नियमित उत्पादन हुँदै आएको छ ।

नेपाल विद्युत प्राधिकरणको निर्देशनानुसार, आयोजनाको नियमित विद्युत उत्पादनलाई निरन्तरता दिइने

कुलेखानी प्रथम आयोजनाका प्रमुख धीरेन्द्र चौधरीले बताए । नेपाल विद्युत प्राधिकरणले मौसम अनुसारको विद्युतमा खपत घट्नु भइरहने हुँदा उत्पादनमा कटौती हुने गरेकाले अबदेखि पूर्ण क्षमता अनुसार विद्युत उत्पादन हुने पनि आयोजना प्रमुख चौधरीले जानकारी दिए ।

मकवानपुर जिल्लाको इन्द्रसरोवर गाउँपालिकास्थित इन्द्रसरोवर जलाशयमा यो समाचार तयार पढी असोज २२ असोज अपराह्न ३ बजे सम्ममा १५२६।५६ सेन्टीमिटर पानीको सतह रहेको भएपनि करिब ७ किलोमिटर लामो जलाशयमा अर्को पाँच मिटर उचाइको पानी भर्नु बाँकी रहेको कुलेखानी जलविद्युत नियन्त्रण कक्षाका प्राविधिक रामकुमार चौधरीले जानकारी दिए ।

मकवानपुरगाढीमा व्यवसायिक सिस्नु खेती

विकास संवाददाता

मकवानपुर जिल्लाको मकवानपुर गाउँपालिकामा व्यवसायिक रूपमा सिस्नु खेती सुरु गरिएको छ । गढी गाउँपालिका वडा नम्बर ७ सुकोराका किसानहरूले व्यवसायीक सिस्नु खेती गर्न सुरु गरेका हुन् । सिस्नु खेती गर्नको लागि गाउँपालिकाको ७ नम्बर वडाले गत आर्थिक वर्षमा १ लाख रुपैया अनुदान उपलब्ध गराएको वडा कार्यालयले जनाएको छ । साथै सिस्नुको पाउडर बनाउनको लागि आवश्यक मेसिन पनि उपलब्ध गराइएको उक्त गाउँपालिकाको कृषि प्राविधिक चन्द्रकान्त चौधरीले बताए ।

सुकोराका ७ जना किसान समूहले सिस्नु खेती गर्न सुरुवात गरेका छन् । दिल बहादुर गोले, फुलमाया मोक्तान, जिल्लाबहादुर थिङ, बुद्धलक्ष्मि थिङ, शुभबहादुर स्याङ्तान, जुदेमाया लो र मानबहादुर मोक्तानले सामुहिक सिस्नु खेती गर्न थालेका हुन् । सुकोराको १० कठ्ठा बाँझोमा सिस्नु खेती गरिएको उक्त किसान समूहका मानबहादुर मोक्तानले बताए । उनले भने-गाउँपालिकाको सहयोगकै कारण हामीले सिस्नु रोपेका हौं । आउने हेर्ने र सिकाउने पनि कृषि प्राविधिकले नै गरिरहेका हुन्छन् । अहिले सानो बोल्डहरू छन् । यो वर्ष चौंठी बेन्ड मिल्दैन तर अर्को सालबाट भने आम्दानी हुन थाल्छ । हरियो पात भन्दा पनि सुकाएर पाउडरमा उपलब्ध गराएर बेच्ने तरिका ले खेती गरिएको उनको भनाइ छ । विशेषगरी सिस्नु उच्च रक्तचाप, मधुमेह रोग भएका बिरामीका लागि उपयोगी मानिन्छ । यसका अलावा मानिस र पशुहरूको खुट्टा भाँचिएको बेला पनि सिस्नु प्रयोग गर्न गरिन्छ ।

सुरुङ बन्ला, तर सडक ?

यो सुरुङमार्गसम्म पुग्न भने भैँसेदेखि भीमफेदीसम्म सडक फराकिलो बनाउनुपर्छ । त्यसका लागि ठेक्का लागिसकेको मन्त्री फुयाँलले बताए ।

उनका अनुसार केही घरहरू हटाउन समस्या पर्ने भएपनि समन्वय गर्दै सडक सीमाभित्रका संरचना हटाएर फराकिलो बनाइने उनले बताए । हेटौँडाबाट ठूला मालबाहक र यात्रुबहाक सवारी साधन आवात-जावत गर्न सक्ने गरी सडक चौडा बनाइने उनको दावी छ ।

स्थानीयका अनुसार भैँसे-भीमफेदी खण्डमा सडक फराकिलो बनाउनु सहज भने छैन । सडकसँगै जोडिएर दर्जनौं पक्की घर बनेकाले यो सडकलाई ठूलो मालबाहक सवारी चिर्न सक्ने गरी स्तरोन्नति गर्न समस्या पर्ने उनीहरूको भनाइ छ । कुलेखानीदेखि सिस्नेरी हुँदै

फर्फिङसम्मको खण्डमा पनि थुप्रै घर सडक सीमाभित्रै छन् । यो सडकमा अहिले विस्तारको काम चलिरेहेको छ । तर, थुप्रै घरहरू अर्कै सरकारले भत्काउन सकेको छैन ।

तर, मन्त्री फुयाँल भने यो खण्ड जनताले आफैँ श्रमदान र जग्गादान गरेर बनाएको भन्दै जनताले सडकमार्गका लागि सहजै जग्गा दिने दाबी गर्छन् । केही घरहरू हटाउन समस्या आए प्रदेश सरकारले पहल लिने उनले बताए ।

सिस्नेरीबाट निर्माणाधीन हुतमार्ग पनि यसमा जोड्न सकिने मन्त्री फुयाँलको भनाइ छ । यो सुरुङमार्ग बनेपछि हेटौँडादेखि काठमाडौँसम्मको दुरी ६५ किलोमिटरमा छोटिने भन्दै मन्त्री फुयाँलले सुरुङमार्ग बनाउँदा देशले नै लाभ प्राप्त गर्ने दाबी गरे ।

NOVEL CORONA VIRUS (nCoV)

सर्वसाधारणका लागि जनचेतनामुलक संदेश

नोवेल कोरोनाभाइरसका मुख्य लक्षणहरू

ज्वरो
(१००.४ °F भन्दा माथि)

घास प्रधासमा अत्याधिक समस्या

रुघा र खोकी

"कोरोना भाइरस प्रभावित देशहरूबाट आउने मानिसहरूमा दुई हप्ता भित्र रुघाखोकी लागेमा, ज्वरो आएमा, घाटी/टाउको दुबेमा, घासप्रधासमा अत्याधिक समस्या भएमा तुरुन्त नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गर्ने ।"

नोवेल कोरोनाभाइरसबाट कसरी आफू र अरुलाई बचाउने?

नियमित रूपमा सानुन-पानीले हात धुने

खोकदा र हाँसुनु गर्दा नाक र मुख छोप्ने

यदि फलू जस्तो लक्षण (Flu-like symptoms) देखिएमा चिकित्सकसँग परामर्श लिने

फलू जस्तो लक्षण देखाउने जो कोहीको सम्पर्कबाट टाढा रहने

जंगली तथा घरेलू पशुपन्छी हेरुसँग असुरक्षित सम्पर्कबाट टाढा रहने

पशुजन्त्यु मासु/अन्डा राम्रोसंग पाकेको मांस खाने

नोवेल कोरोना भाइरस भनेको के हो ?

यो नयाँ प्रजातिको भाइरस हो जुन मानव जातिमा पहिले पहिचान भएको थिएन । यस भाइरसले मानिस र पशुहरूमा संक्रमण गर्दछ । यस भाइरसले सामान्य रुघा खोकी देखि गम्भीर प्रकारको तीब्र श्वासप्रश्वास Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS) सम्म गराउन सक्दछ ।

नोवेल कोरोना भाइरस जनावरबाट मानिसमा संक्रमित भएको कुनै बैज्ञानिक आधार हाल छैन ।

के मानिसमा जनावरहरूबाट नोवेल कोरोना भाइरस संक्रमित हुन सक्दछ ?

के नोवेल कोरोना भाइरस र SARS एउटै हुन् ?

सन् २००३ मा देखिएको SARS र नोवेल कोरोना भाइरस एउटै प्रजातिका भाइरस हुन् । दुबै भाइरसले विरामीलाई गम्भीर बनाउन सक्दछन् । सबैभन्दा महत्वपूर्ण कुरा, नोवेल कोरोना भाइरस मानिसहरू बीच सर्जिले सन सक्दछ भनेर अझै पुष्टी भएको छैन ।

मानिस कसरी यो भाइरसबाट संक्रमित भएका छन् भने बारेमा आज सम्म बैज्ञानिक तवरले पुष्टी भएको छैन । हाल यस विषयमा अनुसन्धान भइरहेको छ ।

मानिस कसरी यो भाइरसबाट संक्रमित हुन सक्दछ ?

के यो एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिमा सन सक्दछ ?

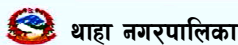
अहिले निश्चितताका साथ भन्न सकिने अबक्या छैन । एउटै परिवारका सदस्यहरू विरामी भएको पाइएकोले, मानव-मानव बीचमा सिमित तवरले सन सम्भावना रहेको अनुमान गरिएको छ । साथै, परिवारका सदस्यहरू एकै खोतबाट संक्रमण भएको हुन सक्ने सम्भावना पनि रहेको छ ।

सामान्यत: यस भाइरसको संक्रमण कसरी हुन्छ भने बारेमा एकिन जानकारी छैन । तथापि रुघा, खोकी तथा श्वास प्रधासका विरामीको नजिक नजाने तथा हातको सरसफाई नियमित गरेमा संक्रमणको सम्भावना कम रहन्छ ।

यस भाइरसको संक्रमणबाट कसरी बच्न सकिन्छ ?

के कोरोना भाइरसको लागि उपचार छ ?

नोवेल कोरोना भाइरसले गर्दा हुने रोगको लागि कुनै खास उपचार छैन । यद्यपि यो भाइरसले निम्त्याएका धेरै लक्षणहरूको उपचार गर्न सकिन्छ, त्यसैले विरामीको उपचार लक्षणको आधारमा गरिन्छ । साथै यस भाइरसको विरुद्ध हाललाई कुनै खोप उपलब्ध छैन ।

नगर कार्यपालिका कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर